

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Έστω D ο μοναδιαίος δίσκος. Υπολογίστε το

$$\int_D \exp(x^2 + y^2) dx dy$$

κάνοντας αλλαγή μεταβλητών σε πολικές συντεταγμένες.

2. Έστω D το χωρίο $0 \leq y \leq x$ και $0 \leq x \leq 1$. Υπολογίστε το

$$\int_D (x + y) dx dy$$

κάνοντας την αλλαγή μεταβλητών $x = u + v$, $y = u - v$. Ελέγξτε την απάντησή σας υπολογίζοντας το ολοκλήρωμα απ' ευθείας με χρήση διαδοχικής ολοκλήρωσης.

3. Έστω $T(u, v) = (x(u, v), y(u, v))$ η απεικόνιση που ορίζεται από την $T(u, v) = (4u, 2u + 3v)$. Έστω D^* το ορθογώνιο $[0, 1] \times [0, 2]$. Βρείτε το $D = T(D^*)$ και υπολογίστε τα
 (a) $\int_D xy dx dy$ (b) $\int_D (x - y) dx dy$
 κάνοντας αλλαγή μεταβλητών έτσι ώστε να τα υπολογίσετε σαν ολοκληρώματα στο D^* .
4. Επαναλάβετε την Άσκηση 3 για την $T(u, v) = (u, v(1 + u))$.

5. Υπολογίστε το

$$\int_D \frac{dx dy}{\sqrt{1 + x + 2y}}$$

όπου $D = [0, 1] \times [0, 1]$, θέτοντας $T(u, v) = (u, v/2)$ και υπολογίζοντας ένα ολοκλήρωμα πάνω στο D^* , όπου $T(D^*) = D$.

6. Ορίζουμε $T(u, v) = (u^2 - v^2, 2uv)$. Θέτουμε D^* το σύνολο των (u, v) με $u^2 + v^2 \leq 1$, $u \geq 0$, $v \geq 0$. Βρείτε το $T(D^*) = D$. Υπολογίστε το $\int_D dx dy$.

7. Θέτουμε $T(u, v)$ όπως στην Άσκηση 6. Κάνοντας αυτή την αλλαγή μεταβλητών υπολογίστε το

$$\int_D \frac{dx dy}{\sqrt{x^2 + y^2}}$$

8. Υπολογίστε το $\int_R \frac{1}{x + y} dy dx$, όπου R είναι το χωρίο που φράσσεται από τις $x = 0$, $y = 0$, $x + y = 1$, $x + y = 4$, χρησιμοποιώντας την απεικόνιση $T(u, v) = (u - uv, uv)$.
9. Υπολογίστε το $\int_D (x^2 + y^2)^{3/2} dx dy$ όπου D είναι ο δίσκος $x^2 + y^2 \leq 4$.

10. Έστω D^* ένα χωρίο τύπου 1 στο επίπεδο uv , το οποίο φράσσεται από τις

$$v = g(u), \quad v = h(u) \leq g(u)$$

για $a \leq u \leq b$. Έστω $T : \mathbf{R}^2 \rightarrow \mathbf{R}^2$ ο μετασχηματισμός που δίνεται από τις

$$x = u, \quad y = \psi(u, v),$$

όπου η ψ είναι της κλάσεως C^1 και η $\partial\psi/\partial v$ δεν μηδενίζεται πουθενά. Υποθέτουμε ότι το $T(D^*) = D$ είναι ένα χωρίο τύπου 1· δείξτε ότι αν η $f : D \rightarrow \mathbf{R}$ είναι συνεχής, τότε ισχύει ο τύπος

$$\int_D f(x, y) dx dy = \int_{D^*} f(u, \psi(u, v)) \left| \frac{\partial\psi}{\partial v} \right| du dv.$$

11. Χρησιμοποιώντας διπλά ολοκληρώματα βρείτε το εμβαδόν του εσωτερικού της καμπύλης $r = 1 + \sin\theta$.
12. (a) Εκφράστε το $\int_0^1 \int_0^{x^2} xy dy dx$ σαν ένα ολοκλήρωμα πάνω στο τρίγωνο D^* , το οποίο είναι το σύνολο των (u, v) με $0 \leq u \leq 1, 0 \leq v \leq u$. (ΥΠΟΔΕΙΞΗ: Βρείτε μια ένα-προς-ένα απεικόνιση T του D^* επί του δοσμένου πεδίου ολοκλήρωσης.)
(b) Υπολογίστε αυτό το ολοκλήρωμα απ' ευθείας πάνω στο D^* .
13. Ολοκληρώστε την $ze^{x^2+y^2}$ πάνω στον κύλινδρο $x^2 + y^2 \leq 4, 2 \leq z \leq 3$.
14. Έστω D ο μοναδιαίος δίσκος. Εκφράστε το $\int_D (1 + x^2 + y^2)^{3/2} dx dy$ σαν ένα ολοκλήρωμα πάνω στο ορθογώνιο $[0, 1] \times [0, 2\pi]$ και υπολογίστε το.
15. Χρησιμοποιώντας πολικές συντεταγμένες, βρείτε το εμβαδόν που περικλείεται από τον λημνίσκο $(x^2 + y^2)^2 = 2a^2(x^2 - y^2)$.
16. Επαναλάβετε την Άσκηση 11 της Παραγράφου 5.3 χρησιμοποιώντας αλλαγή μεταβλητών και κάντε σύγκριση των δύο μεθόδων από άποψη δυσκολίας.
17. Υπολογίστε το $\int_R (x + y)^2 e^{x-y} dx dy$ όπου R είναι το χωρίο που φράσσεται από τις $x + y = 1, x + y = 4, x - y = -1$ και $x - y = 1$.
18. Έστω ότι η $T : \mathbf{R}^3 \rightarrow \mathbf{R}^3$ ορίζεται από τη σχέση

$$T(u, v, w) = (u \cos v \cos w, u \sin v \cos w, u \sin w).$$

- (a) Δείξτε ότι η T είναι επί της μοναδιαίας σφαιρας· δηλαδή, κάθε (x, y, z) με $x^2 + y^2 + z^2 = 1$ γράφεται σαν $(x, y, z) = T(u, v, w)$ για κάποιο (u, v, w) .
- (b) Δείξτε ότι η T δεν είναι ένα-προς-ένα.
19. Ολοκληρώστε την $x^2 + y^2 + z^2$ πάνω στον κύλινδρο $x^2 + y^2 \leq 2, -2 \leq y \leq 3$.
20. Δείξτε ότι η απεικόνιση της αλλαγής σε σφαιρικές συντεταγμένες $S(\rho, \theta, \phi) = (\rho \sin \phi \cos \theta, \rho \sin \phi \sin \theta, \rho \cos \phi)$ είναι ένα-προς-ένα εκτός από ένα σύνολο που είναι η ένωση πεπερασμένου πλήθους γραφημάτων συνεχών συναρτήσεων.
21. Έστω B η μοναδιαία μπάλα. Υπολογίστε το

$$\int_B \frac{dx dy dz}{\sqrt{2 + x^2 + y^2 + z^2}}$$

κάνοντας την κατάλληλη αλλαγή μεταβλητών.

22. Υπολογίστε το $\iint_A 1/(x^2 + y^2)^2 dx dy$ όπου το A ορίζεται από τις συνθήκες $x^2 + y^2 \leq 1$ και $x + y \geq 1$.
23. Υπολογίστε το $\int_S \frac{dx dy dz}{(x^2 + y^2 + z^2)^{3/2}}$ όπου S είναι το στερεό που περιβάλλεται από τις δύο σφαίρες $x^2 + y^2 + z^2 = a^2$ και $x^2 + y^2 + z^2 = b^2$, όπου $0 < b < a$.
24. Υπολογίστε το $\int_D x^2 dx dy$ όπου το D ορίζεται από τις δύο συνθήκες $0 \leq x \leq y$ και $x^2 + y^2 \leq 1$.
25. Ολοκληρώστε την $\sqrt{x^2 + y^2 + z^2} e^{-(x^2 + y^2 + z^2)}$ πάνω στο χωρίο που περιγράφεται στην Άσκηση 23.
26. Χρησιμοποιώντας κυλινδρικές συντεταγμένες υπολογίστε τα εξής:
(a) $\iiint_B z dx dy dz$ όπου B είναι το χωρίο στο εσωτερικό του κυλίνδρου $x^2 + y^2 = 1$, πάνω από το επίπεδο xy και κάτω από τον κώνο $z = (x^2 + y^2)^{1/2}$.
(b) $\iiint_D (x^2 + y^2 + z^2)^{-1/2} dx dy dz$ όπου D είναι το χωρίο που ορίζεται από τις συνθήκες $\frac{1}{2} \leq z \leq 1$ και $x^2 + y^2 + z^2 \leq 1$.
27. Υπολογίστε το $\int_B (x + y) dx dy$ όπου B είναι το ορθογώνιο στο επίπεδο xy με κορυφές τα $(0, 1), (1, 0), (3, 4)$ και $(4, 3)$.
28. Υπολογίστε το $\int_D (x + y) dx dy$ όπου D είναι το τετράγωνο με κορυφές τα $(0, 0), (1, 2), (3, 1)$ και $(2, -1)$.

29. Έστω E το ελλειψοειδές $(x^2/a^2) + (y^2/b^2) + (z^2/c^2) \leq 1$, όπου οι a, b και c είναι θετικοί.
- (a) Βρείτε τον όγκο του E .
- (b) Υπολογίστε το $\int \int \int_E [(x^2/a^2) + (y^2/b^2) + (z^2/c^2)] dx dy dz$. [ΥΠΟΔΕΙΞΗ: Αλλάξτε μεταβλητές και μετά χρησιμοποιήστε σφαιρικές συντεταγμένες.]
30. Χρησιμοποιώντας σφαιρικές συντεταγμένες (βλέπε Παράγραφο 1.4), υπολογίστε το ολοκλήρωμα της $f(\rho, \phi, \theta) = 1/\rho$ πάνω στο χωρίο του πρώτου ογδοημορίου του $\mathbf{R}^3$, το οποίο φράσσεται από τους κώνους $\phi = \pi/4, \phi = \arctan 2$ και τη σφαίρα $\rho = \sqrt{6}$.
- *31. Η απεικόνιση $T(u, v) = (u^2 - v^2, 2uv)$ μετασχηματίζει το ορθογώνιο $1 \leq u \leq 2, 1 \leq v \leq 3$ του επιπέδου uv σε ένα χωρίο R του επιπέδου xy .
- (a) Δείξτε ότι η T είναι ένα-προς-ένα.
- (b) Βρείτε το εμβαδόν του R χρησιμοποιώντας τον τύπο της αλλαγής μεταβλητών.
- *32. Με R συμβολίζουμε το χωρίο στο εσωτερικό του $x^2 + y^2 = 1$, αλλά έξω από την $x^2 + y^2 = 2y$ με $x \geq 0, y \geq 0$.
- (a) Σχεδιάστε αυτό το χωρίο.
- (b) Θέτουμε $u = x^2 + y^2, v = x^2 + y^2 - 2y$. Σχεδιάστε το χωρίο D στο επίπεδο uv , το οποίο αντιστοιχεί στο R κάτω απ' αυτή την αλλαγή συντεταγμένων.
- (c) Υπολογίστε το $\int_R x e^y dx dy$ κάνοντας αυτή την αλλαγή μεταβλητών.
- *33. Έστω D το χωρίο που φράσσεται από την $x^{3/2} + y^{3/2} = a^{3/2}$ με $x \geq 0, y \geq 0$, και τους άξονες συντεταγμένων $x = 0, y = 0$. Εκφράστε το $\int_D f(x, y) dx dy$ σαν ένα ολοκλήρωμα πάνω στο τρίγωνο D^* , το οποίο είναι το σύνολο των σημείων (u, v) , όπου $0 \leq u \leq a, 0 \leq v \leq a - u$. (Μην επιχειρήσετε να το υπολογίσετε.)